

کتابِ روت

پیشگفتار

سرگذشت امزی کتابِ ریزه دَ زمانِ قاضی ها رُخ دَد.

فهرستِ عنوانها

خاندانِ الیملک و نعومی (فصل ۱ آیه ۱)

پس آمدو دَ وطن (فصل ۱ آیه ۶)

رُوت دَ کِشت بوعَز کار مُونه (فصل ۲ آیه ۱)

نعمی بلدِ آینده رُوت فِکر مُونه (فصل ۳ آیه ۱)

توى بوعَز قد رُوت (فصل ۴ آیه ۱)

خانوارِ الیملک و نعومی

۱ دَ زمانِ حُکمرانی قاضی ها، دَ سرزمینِ اسرائیل قحطی پیدا شُد و یگ آدم از شارِ بَیت-لَحَم منطقه یهودا قد خاتُو و دُو باچه خُو کوچ کد و دَ مُلکِ موآب دَ عنوانِ بیگنه زندگی مُوكد. **۲** نامِ ازو آدمِ الیملک و نامِ زَن شی نعومی و نامِ باچه های شی محلون و کلیون بُود. اونا از مردمِ افراته بُود و دَ شارِ بَیت-لَحَم دَ منطقه یهودا زندگی مُوكد. خلاصه، اونا دَ مُلکِ موآب رفته دَ اونجی مَند. **۳** مگمِ الیملک شُوی نعومی فَوت کد و او قد دُو باچه خُو تنها مَند. **۴** امُو دُو باچه از دُخترونِ موآبی خاتُو گرفت که نامِ یگ شی عورفه و نامِ دیگه شی رُوت بُود و اونا تقریباً دَ سال دَ اونجی زندگی کد. **۵** اوخته محلون و کلیون ام فَوت کد و نعومی از هر دُو اولاد

و از شُوی خُو مَند.

بعد ازو نَعومى قد بيري گون خُو باله شُدَه آمادَگى گِرفت تا
از مُلک موآب پس دَ جای خود خُو بوره، چُون او دَ موآب
شِنید که خُداوند دَ بِله قَوم خُو نظر كده و دَزوا حاصِلاتِ
پرِيمو دَده. ^٧ پس او قد دُو بيري خُو امزُو جای که زِندگى
مُوكد كوج کد و دَ راهِ خُو رَيى شُدَه پس دَ سرزِمين يهُودا
رفت. ^٨ مَگم نَعومى دَ دُو بيري خُو گفت: "هر دُوي شُمو پس
دَ خانِه آبه خُو بوريَد و خُداوند دَ حقِ شُمو نيكى کنه، امُو
رقميکه شُمو دَ حقِ مُرده هاي مه و ام دَ حقِ ازمه نيكى کديد.
خُداوند دَز شُمو بختِ خُوب نصِيب کنه تاكه هر کُدم شُمو
شُوي دِيگه کده دَ خانِه ازو آرام شِنيد." اوخته نَعومى رُوي
ازوا ره ماخ کد و اونا دَ آوازِ بلند چخرا کده ^٩ دَزُو گفت:
"نه، مو قد ازْتو پس موري و دَ مينكلِ قَوم تُو زِندگى مُونى."

^{١١} مَگم نَعومى گفت: "او دُخترون مه، دور خورده پس بوريَد.
چرا ميخاهيد که قد ازمه بوريَد؟ آيا کُدم باچه دَ کوره مه آسته
تاكه يَگو روز شُوي شُمو شُنه؟ ^{١٢} نَه، نِيَسته. پس بوريَد
دُخترای مه، چراکه بلده شُوي گِرفتو ما کلو پير شُدِيم. اگه
بُگيم هنوز ام أميد درُم و حتى اگه إمشاو دَ شُوي دَده شُنم و
يَگ چند باچه ام دَ دُنيا بيِرم، ^{١٣} آيا شُمو تا جوان شُدون ازوا
ره صَبر مُونيد و خودون خُوره از شُوي کدو محروم مُونيد؟
نه دُخترای مه، أوقاتِ ازمه از شُمو کده غَدر تَلغَ أَسته،
چراکه دِستِ خُداوند يَكسره دَ خِلاف مه بِراز شُدَه." ^{١٤} اوخته
أونا بسم چخرا کد و عُرپه رُوي خُسر مادر خُوره ماخ کده
خُدا حافظي کد. مَگم رُوت خود ره دَزُو چسپَند. ^{١٥} و نَعومى

دَ رُوت گفت: "اونه! خاتون ایور تو پس دَ پیش قوما و
خُدايون خُو رفت؛ تو ام از پُشت ازو بورو."

لیکن رُوت دَزو گفت: "کلو شله نشو که از پیش تو بورم و
تو ره ایله گنم. ما نمورم، بلکه هر جای که تو بوری ما قد
از تو مورم و هر جای که تو بشینی ما ام امونجی میشینم؛ و
قوم از تو، قوم ازمه و خُدای از تو، خُدای ازمه آسته." ^{۱۷} دَ امزُو
جای که تو بُمری ما ام مومرم و دَ امونجی دفن موشم. اگه
چیزی جُز از مرگ مره از تو جدا گنه، خُداوند ازی کده بالای
بدتر ره دَبله ازمه بیره." ^{۱۸} وختی نعومی دید که رُوت سخت
تصمیم گرفته که قد ازو بوره، دیگه او ره چیزی نگفت.

پس هر دُوی ازوا ری شُده دَ بیت-لحَم رفت. وختیکه دَ
بیت-لحَم رسید، تمام مردم شار از خاطر ازوا دَ شور آمد و
خاتونو دَ بین خُو مُوگفت: "ای امو نعومی آسته؟" ^{۲۰} مگم
نعومی دَزوا گفت: "مره «نعومی» کُوی نکنید، بلکه «مارا»
کُوی نکنید، چراکه خُدای مُتعال زندگی مره تلخ کده." ^{۲۱} ما
دِست پُر بُر شُدم، ولی خُداوند مره دِست خالی پس آورد.
چرا مره «نعومی» مُوگید دَ حالیکه خُداوند مره خار-و-
ذلیل کده و قادر مُطلق دَ سر مه بلا آورده." ^{۲۲} خلاصه،
نعومی قد بیری موآبی خُو رُوت قتی پس آمد و اونا دَ شروع
جو درو دَ شار بیت-لحَم رسید.

۱ دَ اونجی نعومی از طرف شُوی خُو إیملک یگ قوما
دشت که او اولاد باهه إیملک و نام ازو بوغز بود. او یگ آدم
ثروتمند-و-مردمدار بود. ^۲ دَمزُو غَیت رُوت موآبی دَ نعومی

گفت: "مره بیل که سرِ کشت ها بورم و هر کسی که رُوی خوش نشو بدیه از پُشتِ دروگرای شی رفته خوشه-چینی کنم." و نَعومی دَزشی گفت: "بورو، دُخترِ مه." ۳ پس او رَبی شُدَه دَ قَدَی پَلَال دَرَ آمَد و از پُشتِ دروگرا خوشه-چینی ره شُروع کد. اتفاقاً، او دِیگ پَئی زمِینِ بوعَز که أَوْلَادِ بَابِه الیملک بُود، داخل شُد.

او خته بوعَز از شارِ بَیت-لَحَمَ آمَدَه دَ دروگرا گفت: "خُداوند قد شُمُو بَشه!" و أُونَا دَ جواب شی گفت: "خُداوند تُوره بَرَكَت بَدِیه." ۵ و بوعَز دَ سرکارگرِ دروگرا گفت: "إِي خَاتُونِ جوان از کِی آسته؟" ۶ و سرکارگرِ دروگرا دَ جواب شی گفت: "أُو امُو خَاتُونِ موآبی آسته که قد نَعومی از مُلَكِ موآب پس آمَدَه. ۷ او از مه پُرسان کد: 'اجازه آسته که از پُشتِ دروگرا دَ مینکلِ قَوَده ها خوشه چینی کُنم؟' بعد ازو دَ قَدَی پَلَال رفت و از سرِ صُبْح تا آلی ره خوشه چینده رَبی یه و فقط يگ لحظه دَ تَی چَپَری شِشت و بَس.

۸ پس بوعَز دَ رُوت گفت: "گوش کُو دُخترِ مه! دِیگه جای بَلَدَه خوشه چینی نَرو و اینجی ره ایله نَکو، بلکه قد کنیزای مه دَ امِینجی بَش. ۹ چِیم خُو ره دَمْزُو پَئی زمی بِگیر که أُونَا درَو مُونه و از پُشتِ ازوا بورُو. ما دَ نفرای خُو گُفتیم که دَز تُو دِست نَزَنه و وختیکه تُشنَه شُدَی از کُوزه های آو که أُونَا ره از چاه پُر کده، فُچی کُو."

۱۰ و رُوت قد رُوی خُو دَ زمی افتَدَه او ره احترام کد و گفت: "چرا نظرِ لطف تُو دَ بَلَه مه قرار گِرفته؟ ما خُو يگ بیگنه آستُم."

۱۱ و بوعَزَ جواب شی گفت: "ما از تمامِ کارای تو که دَ خُسْرُمادر خُو بعد از فَوتِ شُوی خُو کدیے خبر شُدیم و ام ازی که چِطُور آته، آبه و جای تَوَلُّد خُو ره ایله کده دَ مینکل قومی که سابق نَمِينَخَشیدی، آمدیے.^{۱۲} خُداوند عمل نیک تو ره دَ پیش تُو بیره؛ خُداوند، خُدای إسرائیل که دَ زیر پَر-و- بال شی پناه آوردیے، تُوره آجرِ کامل بِدیه." ^{۱۳} و رُوت گفت: "آی بادار مه، تُوز مه غَدر مهربو آستی، چراکه مَره تَسَلَّی دَدی و دَ کنیز خُو تورای دل-شِین گفتی، اگرچه ما مِثُلِ یکی از کنیزای تُوشُدَه نَمِيتُنُم."

۱۴ دَ وختِ نانِ چاشت بوعَزَ دَزشی گفت: "بِيهِ اینجی و امزی نان بِگیر و لُغمِه خُو ره دَ سِرکه چُوكه کده بُخور." پس رُوت قد دروگرا یگ جای شِشت و بوعَزَ از گندُم پِریو کده ام دَزشی دَد. رُوت خورده سیر شُد و یگ مِقدار تَیَّاخشی شی مَند.^{۱۵} وختِیکه او باله شُد و پس دَ خوشَه چِینی رفت، بوعَزَ نفرای خُو امر کده گفت: "او ره بیلید که از قَدی قَوده ها ام خوشَه چِینی کُنه و مُزاِحِم شی نَشُنید.^{۱۶} حتی بعضی خوشَه ها ره از قَوده ها کشیده دَ زمی پورته کُنید که او بَلده خُو بِچِینه و او ره سرزِنش نَکنید."

۱۷ پس رُوت تا شام دَ قَدی پَلال خوشَه چِینی کد و امُو خوشَه های ره که چِینده بُود ٹِپک کد، که تقریباً یگ ایفه جَو دَ دِست آورد.^{۱۸} بعد ازو رُوت امُو جَو ره دَ شانه خُو گِرفته دَ شار رفت و خُسْرُمادر شی دید که چِیقس جَم کده. رُوت خوراکی ره که بعد از سیر شُدون شی باقی مَنَدد، کشیده دَزُو دَد.^{۱۹} پس خُسْرُمادر شی دَزُو گفت: "امروز دَ کُجا خوشَه

چینی کدی و دَ گُدم جای کار کدی؟ خُدا امُو کس ره خیر
بِدیه که دَز تُو تَوَجُه کده.“ اوخته رُوت دَ باره امزُو کس که دَ
زمِین شی کار کُدد دَ خُسْرُمادر خُو نقل کده گفت: ”نام امزُو
آدم که ما امروز دَ زمِین شی کار کُدم، بوَعَز آسته.“ ^{۲۰} و
نَعومی دَ بیری خُو گفت: ”خُداوند او ره بَرکت بِدیه، چراکه
او مِهریانی خُو ره از زِنده ها و مُرده ها دریغ نَکده!“ و نَعومی
بسم دَزُو گفت: ”ای آدم نزدِیکانه مو آسته و یکی امزُو کسای
که باید سرپرست مو شُنَه.“ ^{۲۱} اوخته رُوت موآبی گفت: ”او
حتی دَز مه گفت که تُو قد کارگرای مه بش، تا او غَیِّریکه
أونا درَو زمِینای مَره خلاص کُنه.“ ^{۲۲} و نَعومی دَ بیری خُو
رُوت گفت: ”أرَى دُختر مه، خُویه که تُو قد کنیزای ازو دَ
زمِین شی بوری نِسبَت دَزی که دَ زمِین کس دِیگه بوری و
أونا تُو ره آزار-و-آذیت کنه.“ ^{۲۳} پس رُوت تا آخرِ درَو جَو و
گندُم قد کنیزای بوَعَز بَلَدِه خوشِه چِیندو مَند و او قد
خُسْرُمادر خُو یَكَجای زِندگی مُوكد.

۳ ^۱ دَمُزُو غَیَّت نَعومی دَ رُوت گفت: ”دُختر مه، يَكَو کس ره
بَلَدِه تُو پَیدا نَکُنم تاکه زِندگی تُو آرام شُنَه؟“ ^۲ اونه، امُو بوَعَز که
تُو قد کنیزای شی بُودی، او قَومَای مو آسته، فامِیدی؟ او
إِمشاؤ دَ خرموجوی خرمونِ جَو ره باد مُونه. ^۳ پس جان خُو
ره شُشته خود ره خوشبُوی کُو و خُويتَرين کالای خُو ره
پوشیده دَ سرِ خرموجوی بورُو. مَگم تا وختِیکه او از خوردو
و ُچی کدو خلاص نَشُدَه، خود ره دَزُو معرَفَی نَکُو. ^۴ وختِیکه
خاو کد جای خاو شی ره نشانی کُو. بعد ازو بورُو و پایای
شی ره لُج کده دَ أونجی خاو کُو. اوخته او دَز تُو مُوكیه که

چی باید بُکنی.“^۵ و رُوت دَ جواب شی گفت: ”هر چِیزی که
دَز مه گفتی ما امُوطور مُونم.“

پس او دَ سرِ خرموجوی رفت و امُو رقمِیکه خُسُرمادر شی
دَزو امر کُدد، امُوطور کد.^۶ وختی بوَعَز خورده و فُچی کده
تَب شی چاق شُد، او رفته دَ لَبِ خرمو خاو کد. پس رُوت
تاشکی آهِسته آمد و پایای شی ره لُج کده خاو کد. دَ
نیم شاو بوَعَز تکان خورده بیدار شُد و خود ره پالو دَده دید
که يگ خاتُو دَ پَيَّدمونِ پای شی خاو کده.^۷ بوَعَز پُرسان کد:
”تو کی آستی؟“ رُوت گفت: ”ما کَنِيزْ تو رُوت آستُم. دامون
خُوره دَ سرِ کَنِيزْ خُو بِندَز، چراکه تُو يگ قومای نزدِیک و
سرپرَست مه آستی.“^۸ او گفت: ”آی دُختر مه، خُداوند تو ره
برکت بِدیه. امی مهربانی ره که آلی کدی از مهربانی اوَل کده
که دَ حقِ خُسُرمادر خُو کدے بُزرگتر آسته، چراکه دَ پُشتِ
جوانای غرِیب یا پُولدار، نرفتی.^۹ آلی ترس نخور دُختر مه،
هر چِیزی که از مه خاھش کدی، ما پُوره مُونم، چراکه تمام
شار و قَوم مه تو ره يگ خاتُونِ خُوب میدَنه.^{۱۰} دُرُست آسته
که ما قومای نزدِیک و سرپرَست تو آستُم، لیکن ازمه کده
یگ قوما و سرپرَست دِیگه دَز تو نزدِیک تر آسته.^{۱۱} امشاو ره
دَ امینجی تیر کُو، صَباح اگه او نفر سرپرَستی تو ره دَ دِست
خُو گِرفت، خُوبه، بیل که بِگیره. لیکن اگه سرپرَستی تو ره دَ
دِست خُو نَگِرفت، مرهدَ خُداوند قَسم که ما سرپرَستی تو ره
دَ دِست خُو مِیگِیرُم. آلی تا صَباح ره دَ امینجی خاو کُو.“^{۱۲}

پس رُوت تا صَباح دَ پَيَّدمونِ پای شی خاو کد، مگم
صَباح گاه، پیش ازی که کس کس ره بِنَخشه او باله شُد،

چُون بوعَز قد خود خُو گفت: ”نباید کسی بُفامه که ای خاتُو
دَ خرموجوی آمدَه.“^{۱۵} و بوعَز دَز شی گفت: ”امُو چادر ره
که دَ سر خُو کدیے بِیر و اوَار کُو.“ پس رُوت چادر خُوره
اوَار کد و بوعَز شَش مَنک جَو دَ مَنه چادر شی آندخته دَ بله
شانه شی ایشت و رُوت دَ شار رفت.^{۱۶} و ختیکه دَ پیشِ
خُسرمادر خُو آمد، او از رُوت پُرسان کد: ”آی دُختر مه،
چِیز کار شُد؟“ اوخته، او از پَگ کارای که امُو نفر بلده ازو
کُدد، دَز شی نقل کد^{۱۷} و گفت: ”اینمی شَش مَنک جَوره ام
دَز مه دَد و گفت که، دِستِ خالی دَ پیشِ خُسرمادر خُو
نَرو.“^{۱۸} پس نَعومی دَز شی گفت: ”دُختر مه، قرار بِشی تا
بنگری که چِیز کار مُوشَه، چُون او آدم تاکه امروز ای کار ره
انجام نَدیه، آرام نَمیشینه.“

٤ پس بوعَز دَ درگِه شار رفت و دَ اونجی شِشت. اوخته
امُو قَوما و سرپرَست که بوعَز دَ باره شی توره گفتُد ازُونجی
تیر مُوشُد و بوعَز دَزُو گفت: ”او آلی، بیه یگ لحظه بِشی.“ و
او آدم آمدَه شِشت.^{۱۹} و بوعَز دَ نفر از رِيش سفیدون شار ره
کُوي کده دَزوا گفت: ”بَبِید که یگ لحظه بشِینی.“ و اونا جَم
شُدَه شِشت.^{۲۰} بوعَز دَمزُو قَوما و سرپرَست گفت: ”نَعومی
که از سرزمِین موَاب پس آمدَه، امُو زمِین بِرار مو الیملِک ره
سَودا مُوكُنه.^{۲۱} ما فِکر کُدم، خُويَّرَ أَسْتَه که تُوره دَزی باره
خبر بِدِیم و بِکِیم که او ره دَ حُضُورِ نفراي امزى مجلس و
رِيش سفیدونِ قَوم مو بِخر. اگه او ره خرِيده مِيگِيری، بِگِير.
ولئے اگه نَمیخَری مره بُگی تا بُفامُم. چُون بَغَیر ازْتُو دِیگه
کس حقِ خرِيدو ره نَدره و بعد ازْتُو حقِ ازْمه يه.“ و او آدم

گفت: ”ما خریده میگیرم.“

اوخته بوعز گفت: ”دَ روزی که امُو زمی ره از دستِ نعومی میخَری، پس رُوتِ موآبی، امُو خاتونِ قومای فَوت شُدِه مو ره ام باید بِگیری، تاکه نامِ امزُو مرحُوم دَ میراث شی باقی بُمنه.“^۵

لیکن امُو قوما و سرپرست گفت: ”دَزی صُورت ما نَمیَّتنم بَلَدِه خُو بِخْرُم؛ نَشْنَه که میراثِ خود مه خراب شُنَه. حق سرپرستی از مره تُو بِگیر، چُون ما نَمیَّتنم سرپرستی کُنم.“

دَ او زمان دَ اسرائیل دَ باره سرپرستی گِرفتو و يا خرید-و- فروشِ زمی اینی رواج بُود: وختیکه مردم میخاست یکو معامله ره قطعی کنه، یگ نفر کوشَرِه خُو ره از پای خُو بُر کده دَ نفر طرفِ معامله خُو میدَد. ای کار دَ سرزمینِ اسرائیل دَ شکل یگ قانون وجود داشت. پس امُو قوما و سرپرست دَ بوعز گفت: ”خود تُو امُو زمی ره بَلَدِه خُو بِخْر.“ و کوشَرِه خُو ره از پای خُو بُر کد.

اوخته، بوعز دَ ریش سفیدا و پگِ مردم گفت: ”شُمو امروز شاهِد استید که تمامِ جایدادِ الیملک و جایدادِ کلیون و محلون ره ما از نعومی خریدم.^{۱۰} ما امچنان رُوتِ موآبی، بیوهِ محلون ره گرفتم تا خاتون مه شُنَه و نامِ قومای مرحُوم مه دَ میراث شی باقی بُمنه و نامِ ازو از خانوار و منطقه شی از بین نَروه. شُمو امروز شاهِد بشید.“^{۱۱} پس تمامِ مردم و ریش سفیدونی که دَ درگه شار موجود بُود گفت: ”مو شاهِد آستی. خُداوند ای خاتون ره که دَ خانه تُو میبه مِثُلِ راحیل و

لیه جور کنه، که اونا هر دُوی شی خانه إسرائیل ره آباد کد.
و تُو دِ افراته کامیاب و دَ بَیت-لَحَم نامُتو شُنی.^{۱۲} و اولادای
ره که خُداوند دَ وسیله امزی خاتونِ جوان دَز تُو میدیه، مثل
خانوارِ فارِص باچه تamar و يهودا بشه.“

^{۱۳} پس بوعَز رُوت ره خاتُو کده قد ازو نزدِیک شُد و خُداوند
او ره امیدوار کد و رُوت یگ باچه دُنیا آورد.^{۱۴} اوخته
خاتونوی بَیت-لَحَم دَ نَعومی گفت: ”شُکر-و-سِپاس خُداوند
ره که نَاهیشت تُو بَیه وارِث بشی و امروز تُو صاحِب نوسه
شُدی؛ مو دُعا مُونی که نام شی دِ إسرائیل باقی بُمنه.^{۱۵} او
تازه کُننده جان تُو و تیاقِ پیری تُو مُوشه، چون بیری تُو که
تُو ره دوست مِیدَنه و از هفت باچه کده دَز تُو بهتر آسته، او
امي باچه ره دُنیا آوردہ.“

^{۱۶} و نَعومی نِلغه ره گِرفته دَ بَغَل خُو ایشت و نِگاهداری شی
ره دِ دِست خُو گِرفت.^{۱۷} و خاتونوی همسایه او ره نام کده
گفت: ”ای باچه بَلدِ نَعومی تَوَلَّد شُدَه.“ و اونا نام شی ره
عویید ایشت. عویید آته یسَّی و یسَّی آته داؤود بُود.^{۱۸} و اینی
آسته پُشت نامِه فارِص:

فارِص آته حَصرون بُود،
^{۱۹} و حَصرون آته رام،
و رام آته عَمِينادَاب،
^{۲۰} و عَمِينادَاب آته نَحشون،
و نَحشون آته سَلمون،
^{۲۱} و سَلمون آته بوعَز
و بوعَز آته عویید،

۲۲ و عویید آته یسّی
و یسّی آته داؤود بُود.